



Extra kansen voor nieuwkomers

Wat werkt in leesonderwijs aan laaggeletterde anderstalige jongeren?

Theorie

Aanbeveling 1: Leg de lat hoog voor woordenschat via expliciete, weldoordachte en rijke instructie. Vertrek vanuit ruime, relevante thema's en bied actieve werkvormen aan die zowel een brede als een diepe woordenschatkennis stimuleren.

1. Weet welke woorden je aanleert
2. Breng woordenschat in brede, concrete, relevante thema's aan en niet in enge semantische categorieën
3. Werk zowel aan een brede als aan een diepe woordenschatkennis
- 4. Laat leerlingen woordenschat actief inoefenen**
5. Breng woordleerstrategieën aan

Lesidee

HAAL MEER UIT JE MEMORY

Memorykaartjes worden vooral gebruikt om de vorm-betekenislink van woorden in te slijpen: de leerlingen koppelen het woord (de vorm) aan een afbeelding (de betekenis). Bij laaggeletterden werkt men meestal met twee afbeeldingen, waarbij de leerlingen de afbeeldingen moeten benoemen zodat ze de woordenschat oefenen. Voor beginners kan dit een waardevolle activiteit zijn, op voorwaarde dat de leerlingen daadwerkelijk de woorden luidop zeggen. Voor leerlingen met een zekere basiswoordenschat biedt een klassieke memory echter weinig meerwaarde, omdat het taalaanbod bij deze spelvorm zeer beperkt is. Met volgende varianten leg je de lat hoger, met een grotere leerwinst tot gevolg. Afhankelijk van de geletterdheid van de groep bied je de woordvorm of de afbeelding aan:

1. Woorden sorteren

De leerlingen sorteren de woorden in enkele opgegeven categorieën. Voor het thema 'in de klas' kan dat bijvoorbeeld zijn: wat kan open en dicht? Met wat kan je schrijven? Wat kan je lezen? Wat kan aan en uit?

2. Wie ben ik?

De leerlingen leggen per twee de kaartjes voor zich uit. De leerkracht noteert op voorhand een omschrijving voor elk woord. Het woord zelf mag niet in de omschrijving voorkomen. Bijvoorbeeld: Je ziet mij in de klas. Ik ben zwart. Ik kan open en dicht. Ik heb twee deuren. Je kan mappen en boeken en papieren en scharen in mij leggen. Wie ben ik? De leerkracht leest de omschrijving voor, de leerlingen zoeken en noemen het woord. Als de leerlingen voldoende geletterd zijn, kunnen ze de omschrijvingen zelf voorlezen. Of ze verzinnen per twee een omschrijving en laten andere duo's raden.



Extra kansen voor nieuwkomers

Wat werkt in leesonderwijs aan laaggeletterde anderstalige jongeren?

3. Wie ben ik? - Competitievevariant

De oefening is dezelfde als de vorige, maar nu bedenk je voor elk woord een beschrijving op drie niveaus, in dalende moeilijkheidsgraad. Bijvoorbeeld: *** Ik ben rond. ** Op mij staan 12 cijfers geschreven * Ik zeg je hoe laat het is. Lees de eerste tip (***) voor drie punten voor. Weet de leerling het antwoord niet, dan mag hij een tweede tip vragen voor twee punten, enz. Merk je dat de leerlingen liever fout gokken dan een tweede tip te vragen? Bouw dan een strafpuntensysteem in voor elke foute gok, want zo gaat de oefening aan zijn doel voorbij.

4. Maak-een-zin-memory

De leerlingen spelen het spel met enkel de plaatjes of enkel de woorden. Ze draaien, zoals bij de klassieke variant, twee kaartjes om. Als de leerling de twee woorden in één zin kan gebruiken, mag hij de kaartjes houden. Bijvoorbeeld: straat + auto = de auto rijdt op de straat. Kan de leerling geen zin maken, dan moet hij de kaartjes terugleggen.

Bron

Trioen, M. & Casteleyn, J. (2018). *Extra kansen voor nieuwkomers. Wat werkt in leesonderwijs aan laaggeletterde anderstalige jongeren? Een praktijkgids voor lesgevers*. Antwerpen: Universiteit Antwerpen. (Voorbeeld 1.2, p.12)